

РЕЦЕНЗИЯ

от

ПРОФ. Д-Р ДИМИТЪР ДИНКОВ МЛАДЕНОВ, ДМ, ДМН

Катедра по урология, Медицински университет, София

Началник Направление „Обща урология”, Клиника по урология

УМБАЛ „Александровска”, София

на

научните трудове на **ДОЦ. Д-Р ДИМИТЪР ГРИГОРОВ ШИШКОВ, ДМ**

Началник на Клиника по урология, МБАЛ "Пловдив"

за присъждане на научното звание **“ПРОФЕСОР”**

1. Сведения за процедурата

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „Професор” в област Висше образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално образование 7.1. Медицина, Научна специалност “Обща хирургия (урология)” при Медицински факултет, един – на 0,5 щат към Катедра “Обща и оперативна хирургия, неврохирургия и урология” и 0,5 щат към Клиника по урология, УМБАЛ ” Проф. Д-р Стоян Киркович” – АД, Тракийски университет, Стара Загора е обявен в Държавен вестник брой № 94 / 24.11.2017 г.

Доц. Димитър Григоров Шишков, дм от Клиниката по урология при МБАЛ ”Пловдив” е единствен кандидат.

Срокът за подаване на документи е спазен.

2. Биографични данни, свързани с научно-практическата дейност на кандидата

Доц. Димитър Григоров Шишков е роден на 15.04.1962 г. в Пловдив. Женен, с две деца. Завършва медицина във Висш медицински институт „Иван П. Павлов”, Пловдив през 1991 г. Веднага след това започва работа като ординатор в Отделение по урология на Първа Градска болница, а от 1998 г. и досега работи в Отделение по урология, МБАЛ ”Пловдив”. През 2002 г. е назначен за 3 месеца като старши ординатор в Клиника по урология на УМБАЛ „Света Анна”, София. От 03.08.2016 г. е Началник на Клиника по урология "Св. Апостол Лука", МБАЛ ”Пловдив”.

През юни 1997 г. полага успешно изпит за специалност по урология. През 2007 г. защитава дисертация и получава образователната и научна степен „доктор” и завършва квалификационен курс по здравен мениджмънт. През 2013 г. е избран за доцент по урология към Тракийски университет, Стара Загора.

Кандидатът владее писмено и говоримо немски, английски и руски езици и има компютърна грамотност. Специализирал е в Швейцария и Германия и има завършени курсове у нас и в чужбина по лапароскопска урология, интервенционален ултразвук и трансуретрална

ендоурология. Доц. Димитър Шишков е член на редакционния съвет на списание „Уронет“ и на УС на БУД. От 2001 г. е член на Европейската, Американската и Световната асоциации по урология.

3. Анализ на научно - изследователската продукция и научните приноси.

I. Научна продукция в наукометричен аспект – Кандидатът представя за рецензия 73 научни публикации без да е включен дисертационния труд и автореферата за присъждане на научната и образователна степен „доктор“. **За рецензиране остават 73 публикации и доклади.**

A. Общ брой научни разработки

- публикации в български периодични медицински списания - 52
- публикации в списания и сборници с резюмета в чужбина - 7
- съобщения на национални научни форуми в България –14

Б. Общ брой цитирания

- в български издания – 9
- в чужди издания - 111

В. Авторство

- единствен автор - 3
- първи автор – 45
- втори автор – 10
- трети и следващ автор – 15

Г. Участие в учебници и монографии

- Учебник "Урология" – Издателство „Арсо“, 2012.
- Рак на ректума – Издателство "Литера принт", 2015.
- Учебник "Practical Tips in Urology" - Издателство "Springer", 2016.
- Монография "Деривация на урината" - Издателство "Демакс" АД, 2018.

Д. Импакт фактор – общ - 13,874

- от публикации – 6,207
- от цитирания – 7,667

Публикациите на доц. Д. Шишков разглеждат основни проблеми урологията. Те доказват обективно професионалното му и академично развитие във времето. Съвсем естествено той има своите предпочитания, които са в областта на онкоурологията и по специално туморите на пикочния мехур и методите за деривация на урината, карциномите на бъбрека и простатата, ДПХ, уролитиаза, лапароскопските достъпи за лечение на урологичните заболявания, травмите на отделителната система и др. Той проявява траен интерес и към

всички съвременни диагностични и лечебни методи в урологията. Обръща заслужено внимание на научните проучвания и преподаването.

1. Научните интереси и практически постижения на доц. Д. Шишков са най - задълбочени в областта на карцинома на пикочния мехур и деривацията на урината. Те са представени в голям брой публикации. Кандидатът показва комплексен подход при разработване на проблема. Той обсъжда и описва подробно създаването на ортотопичен пикочен мехур от тънко черво по метода на Щудер след радикална цистектомия при голям брой пациенти. Заедно с това прави реална оценка на резултатите от лимфната дисекция, лечението на инфекциите на пикочните пътища и електролитния баланс при пациентите след реконструктивни операции. Той насочва внимание си и към модифициране на имплантирането на приводящата бримка при ортотопичния мехур на Щудер.

Доц. Д. Шишков обсъжда задълбочено класификацията, епидемиологията, клиничната картина и методите за диагностика на карцинома на пикочния мехур. Той описва и възможностите за континентно или хетеротопно отвеждане на урината след радикална цистектомия. В своите публикации кандидатът коментира възможните усложнения при континентните деривации на урината и тяхното лечение. И не на последно място той прави важни обобщения и изводи относно коморбидността при ортотопичното заместване на пикочния мехур.

По отношение на карцинома на пикочния мехур и деривацията на урината кандидатът прави реални приноси с оригинален и потвърдителен характер. С реално практическо приложение са публикациите за създаването на ортотопичен пикочен мехур по Щудер, модифицираното имплантиране на уретерите в илеум, прогностичната и лечебна стойност на лимфната дисекция, алгоритмите за оперативна техника и следоперативно проследяване на пациентите. Той подробно описва извършването на радикална лапароскопска цистектомия и последващ ортотопичен пикочен мехур по Щудер.

Доц. Димитър Шишков успешно анализира и изтъква прогностичната стойност на туморните параметри, честотата, вида и тежестта на усложненията след операцията и връзката между запазването на съдово - нервния сноп и качеството на живот на пациентите.

В този смисъл научните дирения и обобщения на доц. Д. Шишков заслужават нашата подкрепа. Във всички публикации личи стремежа на автора да подчертае и изясни спорните и неясни моменти и да изрази личното си мнение по въпроса.

2. Втора тема от научните разработки на доц. Д. Шишков е доброкачествената простатна хиперплазия. Те са актуални, задълбочени и отговарят на неговите търсения в областта на заболяванията на простатната жлеза.

В своите публикации кандидатът прави задълбочен и съвременен преглед на възможностите за диагностика и лечение на ДПХ. Той представя обективно резултатите си от извършените трансуретрални резекции на простатата като златен стандарт за нейното лечение. Научно – практически принос имат твърденията на автора за връзката между консервативното лечение и минимално инвазивните хирургични методи и предимствата на биполярната пред монополярната трансуретрална резекция. Той не пропуска да спомене възможните следоперативни усложнения и тяхното лечение.

3. Третият проблем в публикациите на доц. Д. Шишков е карцинома на бъбрека.

Между тях особено се отличават диренията му относно въвеждането на лапароскопската хирургия за лечение на пациенти с бъбречен карцином. В своите публикации той прави сравнение на резултатите между лапароскопската и отворената радикална нефректомия. Разглежда задълбочено приложението на минимално инвазивния достъп за парциална резекция на бъбрека като проследява усложненията след неговото приложение. Според него лапароскопския достъп може да бъде алтернатива на класическите отворени операции при тумори на бъбрека. Описаните резултати имат научно – практически и приносен характер за урологичната практика.

4. Четвъртият голям проблем в проучванията на доц. Д. Шишков е приложението на лапароскопската хирургия в урологията.

Кандидатът е новатор при въвеждането на лапароскопската хирургия в България. Той описва подробно използването на лапароскопския достъп при екстра и трансперитонеална радикална нефректомия, парциална резекция на бъбрека, декортикация на бъбречни кисти, радикална цистектомия и възможните усложнения след тяхното извършване. Доц. Д. Шишков представя интересни данни за лапароскопската уретероцистонеостомия, уретеропиелопластика с нейните предимства и усложнения.

Обобщенията на автора за показанията и противопоказанията при лапароскопските операции са важни и ценни. Той отчита недостатъците на лапароскопската радикална цистектомия с последващ ортотопичен пикочен мехур. Това обогатява до голяма степен урологичната практика. Кандидатът прави и научно обосновани изводи и препоръки за предимствата на достъпа само при правилно подбрани пациенти, което има определено приносен характер.

5. Петият проблем в проучванията на доц. Д. Шишков е уролитиазата.

Интересът на автора към този проблем е съвсем оправдан. Той е свързан с минимално инвазивното лечение в уролитиазата. Доц. Д. Шишков основно проучва и дискутира лазерната литотрипсия на конкременти в уретера. Лично той въвежда минимално инвазивното лечение на камъните в отделителната система, отчита предимствата на метода пред останалите оперативни техники и честно описва усложненията след неговото приложение.

6. Шестият проблем в публикациите на доц. Д. Шишков е карцинома на простатната жлеза.

Научните дирения на кандидата по този проблем имат определено приносен и научно – практически характер. Публикациите му са отново свързани с въвеждането на лапароскопската радикална простатектомия, съхраняването на съдово - нервния сноп и връзката му с еректилната дисфункция и инконтиненцията на урината в следоперативния период. Той споделя положителния си опит от следоперативното консервативно лечение на еректилната дисфункция и значението на предоперативното хормонално лечение.

7. И на последно, но не по значимост място в 10 от своите публикации доц. Д. Шишков разглежда травмите и следоперативните усложнения на пикочно-половата система.

Афинитетът на автора към този проблем е предсказуем като се има предвид патологията в урологичната практика и неговия голям хирургичен опит.

Доц. Д. Шишков прави обобщаваща класификация на травмите на отделителната система като посочва основните симптоми при различните локализации. Той препоръчва конкретна тактика за тяхното лечение в зависимост от локализацията им. Описва възможните реални усложнения при лечението на стриктурите на уретрата и посочва съвременните методи за лечение на везико – ректалните фистули.

8. Наред със своите публикации доц. Д. Шишков ни представя за рецензия и своята монография “Деривация на урината”, излязла от печат в началото на 2018 г.

Карциномът на пикочния мехур е едно от най - честите злокачествени заболявания на отделителната система. Клиничното му проявление е изключително разнообразно. Изборът на най - ефективен метод за лечение на различните му форми има огромно значение при оценката на ефекта от оперативното му лечение и социализирането на пациентите.

Радикалната цистектомия и последващата деривация на урината са операции с изключително висока трудност в оперативната урология. Те остават такива и след въвеждането на лапароскопския и робот - асистирания лапароскопски достъп. Днес са познати голям брой операции за деривации на урината, но те изискват владението на няколко хирургични техники. Някои от тях предлагат възможности за континентна деривация на урината. Използването на ортотопичния пикочен мехур през последните няколко десетилетия осигурява високо качество на живот на пациентите в близка и далечна перспектива.

До сега не съществува обобщаващо контролирано рандомизирано проучване за използваните методи за деривацията на урината и раните и късни резултати от тях. Ето защо все още не можем с ръка на сърцето категорично да препоръчаме универсален метод за деривация на урината.

В този смисъл усилията на доц. Д. Шишков заслужават адмирация. Още в началото на монографията той поставя един основен нерешен въпрос - къде и как да бъде отведена урината и каква да бъде деривацията на урината ? Той си поставя за цел да проучи, дискутира и препоръча най-често използваните тънкочревни техники за деривация на урината, техните усложнения, предимства и недостатъци. Заедно с това прави оценка на ефекта от тяхното приложение.

Настоящата монография е разделена условно на няколко части.

В първата от тях авторът разглежда последователно и подробно анатомията на малкия таз, епидемиологията, класификацията, клиниката, диагнозата, риска от прогресия и рецидивирание на мехурния карцином. Той предлага много информация в синтезиран вид.

Във втората част са описани подготовката на пациентите за радикална цистектомия, оперативната техника на операцията и лимфната дисекция, метаболитните нарушения при тънкочревна деривация, чревната детубулизация и методите за имплантиране на уретерите в приводящата бримка.

В третата част авторът подробно дискутира методите за инконтинентна и континентна деривация на урината и усложненията след тях, хетеротопното кутанно и анално отвеждане и ортотопичното заместване по метода на Хаутман, Щудер или тип „Падована”. Немалко внимание е обърнато и на следоперативните грижи при ортотопично заместените пациенти и анатомичните аспекти при изграждането на ортопичен резервоар при жени. Мнението на доц.

Д. Шишков е категорично, че всеки пациент без далечни метастази е подходящ за цистектомия и изграждане на ортотопичен пикочен мехур.

В четвъртата част са описани възможностите на лапароскопската и роботизираната цистектомия, деривацията след нея, възможните усложнения и качеството на живот на пациентите. Тъканното инженерство е разгледано като алтернатива при регенерацията на органи от пикочно – половата система.

Всяка глава завършва с подробна литературна справка за използваните източници, което дава възможност за по-добро информиране по дадения проблем. Литературната справка е подбрана и съвременна.

Настоящата монография обобщава различните оперативни методи за лечение на карцинома на пикочния мехур и деривация на урината след цистектомия. Тя предлага редица диагностични и лечебни тъкности, които имат практическо приложение в ежедневната хирургична дейност на уролога и могат да бъдат полезни при бъдещи научни дирения и изводи по проблема. Представеният научен труд поставя ясни критерии за избор на оперативна техника, дава отговор на редица нерешени въпроси и подпомага уролога в неговата ежедневна диагностична и оперативна дейност.

Книгата е богато илюстрирана с графични рисунки, снимки и таблици. Тя е очаквана, навременна, задълбочена и полезна. Написана е на високо професионален език и се чете с лекота.

В този смисъл монографията на доц. Д. Шишков е успешен научен съвременен обобщаващ обзор за широк кръг специалисти с интерес към възможностите за деривация на урината след цистектомия. Тя може да бъде препоръчана като практическо ръководство за уролози, хирурзи, онколози, специализанти и докторанти по урология в тяхната ежедневна диагностична и оперативна дейност.

Научните дирения на доц. Д. Шишков са публикувани в редица периодични научни медицински списания у нас и в чужбина, по-важните от които са сп. “Урология и ендоурология”, сп. “Хирургия”, сп. “Уронет”, сп. “Ендоурология и минимално инвазивна хирургия”, сп. “Medinfo”, “European Urology” и др.

Обща оценка на дейността на доц. Д. Шишков

- Цялостната научна, преподавателска и диагностично - лечебна дейност на кандидата подчертават личния му положителен принос за урологията в България.

- Научните му дирения са с широк диапазон, задълбочени, навременни и с доказана практическа и приложна стойност.

- Участва като ръководител в редица научни проекти и проучвания.

4. Лечебна дейност.

Доц. Д. Шишков има над 25 години трудов стаж като уролог. Той е напълно изграден специалист и владее всички методи за диагностика и лечение на урологичните заболявания. Има отлична практическа подготовка и притежава реални възможности за извършване както на класически отворени операции, така и на лапароскопски и други минимално инвазивни процедури.

Кандидатът може да работи в екип. Той е честен и коректен в отношенията си с колегите и пациентите, обективен при вземане на решения без влияние на емоциите, има високо развито чувство за лична отговорност и взаимопомощ - особено важни качества за всеки хирург в ежедневната му работа.

5. Учебно-преподавателска дейност.

Представената справка за преподавателската дейност на кандидата показва, че през последните 4 години кандидатът има достатъчна учебна натовареност до 192 учебни часа. Той провежда лекционен и практически курс по урология със студенти III и V курс, семестриални изпити по урология със студенти V курс и държавни изпити по хирургични болести със студенти VI курс.

Доц. Д. Шишков е научен ръководител на 1 специализант по урология и 1 по хирургия.

6. Не се установиха процедурни нарушения по провеждане на защитата.

7. Заключение.

За мое голямо удоволствие имах възможността да проследя лично цялостното професионално и научно развитие на доц. Димитър Шишков. С ръка на сърцето мога да споделя, че той е напълно изграден специалист, уролог, учен и преподавател.

В резултат на предоставената ми информация за обема на научните публикации и учебно - преподавателската натовареност на кандидата оценката ми е високо положителна. Ето защо считам неговата кандидатура за участие в обявения конкурс за академичната длъжност „професор” за напълно основателна, навременна и дори задължителна.

Всичко това ми дава морално основание да гласувам положително и да препоръчам на членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително и присъдят на доц. Димитър Шишков академичната длъжност „професор” към Клиника по урология, УМБАЛ ” Проф. Д-р Стоян Киркович” – АД, Тракийски университет, Стара Загора във връзка с конкурс обявен в ДВ брой № 94 / 24.11.2017 г.

28.01.2018 г.

София

Рецензент:

(Проф. Д-р Д. Младенов, дм, дмн)